

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה בוגרת
שיעור 12, שיעור סיכום, שומר פיו ולשונו
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

12. שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו

שיעור סיכום
שכבה בוגרת

הרציונאל:

"החפץ חיים" האמין באמונה שלמה כי המצוות לא ניתנו אלא אם אפשר לקיימן. לכן עם כל הקושי העצום הנובע מטבע אנוש, ביקש ללמדנו שאפשר לנצח את הנטייה הטבעית של האדם לדבר לשון הרע או לפחות לצמצם אותה. יחידה זו היא סיכום הנושא, ובה נצייד את תלמידינו בעצות כדי להימנע מדיבורים אסורים. עוד נציע דרכים שונות להמשיך ולעסוק בנושא חשוב זה.

המטרות:

- התלמידים יפנימו את המסר כי אפשר להימנע מלשון הרע.
- התלמידים ירכשו "צידה לדרך", כיצד אפשר להימנע מלשון הרע.
- התלמידים ימשיכו בעיסוק בנושא "טהרת הלשון" במסגרת הכיתה, גם לאחר סיום לימוד הנושא.

מבנה השיעור:

- שלב א': כתיבת עצות "כיצד אמנע מלשון הרע" (זוגות על פי הישיבה בכיתה)
שלב ב': בדיקת העצות - האם הן עוזרות? (מליאה)
שלב ג': דיון (מליאה)

ההכנות הנדרשות:

- יש להכין פתקים קטנים כמספר תלמידי הכיתה.
- יש לצלם את נספחים 2 ו-4 כמספר תלמידי הכיתה.
- יש להכין שש מדבקות לכל תלמיד.

מהלך השיעור:

- שלב א': כתיבת עצות "כיצד אמנע מלשון הרע" (זוגות על פי הישיבה בכיתה)
- נספר כי זו יחידת הסיכום, ואנו רוצים לפתוח תקופה חדשה בחיי הכיתה. תקופה שבה נשתדל מאוד (וגם נצליח בעזרת ה') להימנע מלשון הרע. המטרה שלנו כעת היא לנסח עצות כיצד אפשר להצליח בכך.
 - נחלק לכל תלמיד פתק קטן ונבקש לכתוב עצה אישית בנושא.
 - נשמע את העצות, נרשום אותן על הלוח, נוסיף עצות משלנו, ונמספר את העצות (דוגמאות להלן).

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה בוגרת
שיעור 12, שיעור סיכום, שומר פיו ולשונו
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

1. אלמד הלכות שמירת הלשון (לימוד ההלכות)
2. לימוד זכות, עין טובה
3. ארבה במילים טובות (מילים טובות)
4. לא אדבר בלי לחשוב (חשיבה)
5. אשתדל לא לכעוס (לא לכעוס)
6. אשתדל לא לקנא (לא לקנא)
7. אקפיד להיות בחברה שבה לא מדברים דיבורים אסורים (חברה שמקפידה)
8. אם אשמע דיבור אסור לא אאמין! (לא להאמין)
9. אקפיד על שמירת סוד
10. ארבה במעשים טובים כלפי חברי
11. אתכוון יותר בתפילה
12. לא אתגאה
13. לא אתחנף
14. אתרגל לא להזכיר בכלל שמות של אנשים אחרים

שלב ב': בדיקת העצות - האם הן עוזרות? (מליאה)

- נחלק לכל תלמיד לוח "משתמשים בעצות" (נספח 1).
- נקריא את האירוע הראשון מתוך "המקרים שבהם יש להימנע מלשון הרע" (נספח 2).
- נבקש מהתלמידים לחשוב באיזו עצה היה אפשר להשתמש לדעתם כדי להימנע מלשון הרע במקרה הזה? כל תלמיד יכתוב על משבצת א' את מספר העצה.
- (בכל המקרים - רוב העצות מתאימות, אך רצוי לכוון לבחור בעצה אחת)
- כך נעבור על כל חמשת המקרים הנוספים.
- בסיום נשאל את התלמידים אם הם הצליחו להשתמש בעצות.
- נבקש לגשת אל הלוח ולהדביק מדבקה על כל עצה שהשתמשו בה (אפשר להדביק יותר ממדבקה אחת על כל עצה).

שלב ג': דיון (מליאה)

- ננהל דיון עם התלמידים ונשאל:
 - האם היה תלמיד שלא מצא עצה לאחד מן המקרים?
 - האם היו עצות נוספות?
 - האם הייתה עצה שהשתמשתם בה הרבה?
 - מה המסקנות שלכם מפעילות זו?
- נכוון את התלמידים לזכור את העצות וכמובן גם להשתמש בהן.

בע"ה
טהרת הלשון, שכבה בוגרת
שיעור 12, שיעור סיכום, שומר פיו ולשונו
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

שלב ד': חלוקת צ'ופר - תפילה להינצל מלשון הרע (מליאה)

- נזכיר כי בין העצות הוזכרה התפילה. החפץ חיים חיבר תפילה מיוחדת להימנע מדיבור אסור.
- נחלק לתלמידים את התפילה (נספח 3).

נספח ו: לוח "משתמשים בעצות"

<p>ל: הוציאש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>

<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>

<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>

<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>
<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>	<p>ל: הוצרהש האצת</p> <p>ו'</p>

נספח 2: מקרים בהם יש להימנע מלשון הרע

חבר שלי מתקשה בדיבור, רציתי לספר לאימא אך לא ידעתי אם זו רכילות או לא.

כעסתי על רינה שלא שיתפה אותי במשחק המומי, אני חייבת לספר על כך לענת.

תמיד מוותרים לאחותי הקטנה, סיפרתי על כך לחברתי.

אחי לקח את הכדור החדש אף על פי שהיה תורי. כעסתי מאוד וסיפרתי לאבא.

השכן שלי רמי הזמין אותי למשחק כדורגל. אני יודע שחבריו מורכלים במגרש. מה אעשה?

ראיתי את דני לוקח עיפרון מהשולחן של יוסי. "איזה חוצפן" חשבתי בלבי, האם לספר ליוסי?

שירה סיפרה לי בסוד שבקיץ משפחתה עוברת לדירה חדשה. אני מאוד רוצה לספר ליעלי.

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך,
 אל רחום מנון שתתגבני היום ובכל יום,
 לשמר פי ולשוני מלשוון הרע ורכילות ומקבלתם.
 ואזהר מלדבר אפלו על איש יחידי,
 ובל שבו מלדבר על כלל ישראל או על חלק מהם,
 ובל שבו מלהתנעם על מדותיו של הקדוש ברוך הוא.
 ואזהר מלדבר דברי שקר, תגפה, לצנות, מחלוקת, בעס, גאווה,
 אונאת דברים, הלגנת פנים, וכל דברים אסורים,
 וזכני שלא לדבר כי אם דבר הצריך לענייני גופי או גפשי
 ושיהיו כל מעשי ודבורי לשם שמים.

רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך,
 אל רחום מנון שתתגבני היום ובכל יום,
 לשמר פי ולשוני מלשוון הרע ורכילות ומקבלתם.
 ואזהר מלדבר אפלו על איש יחידי,
 ובל שבו מלדבר על כלל ישראל או על חלק מהם,
 ובל שבו מלהתנעם על מדותיו של הקדוש ברוך הוא.
 ואזהר מלדבר דברי שקר, תגפה, לצנות, מחלוקת, בעס, גאווה,
 אונאת דברים, הלגנת פנים, וכל דברים אסורים,
 וזכני שלא לדבר כי אם דבר הצריך לענייני גופי או גפשי
 ושיהיו כל מעשי ודבורי לשם שמים.